

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

PRVI ODJEL

ODLUKA

Zahtjevi br. 7535/21 i 58894/21
Darko ŠPEHAR protiv Hrvatske
i Danijel GOJKOVIĆ protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući 8. srpnja 2025. u vijeću u sastavu:

Ivana Jelić, *predsjednica*,
Erik Wennerström,
Raffaele Sabato,
Davor Derenčinović,
Alain Chablais,
Artūrs Kučš,
Anna Adamska-Gallant, *suci*,

i Ilse Freiwirth, *tajnica Odjela*,

uzimajući u obzir gore navedene zahtjeve podnesene 21. siječnja, odnosno 26. studenoga 2021.,

nakon vijećanja odlučuje kako slijedi:

ČINJENICE I POSTUPAK

1. Podnositelj prvog zahtjeva, g. Darko Špehar („prvi podnositelj zahtjeva”), bio je hrvatski državljanin rođen 1984. godine i živio je u Saborskom. Podnositelj drugog zahtjeva, g. Danijel Gojković („drugi podnositelj zahtjeva”), također je bio hrvatski državljanin rođen 1983. godine i živio je u Viškovu. Oba podnositelja zahtjeva pred Sudom je zastupala gđa L. Horvat, odvjetnica u Zagrebu.

2. Vladu Republike Hrvatske („Vlada”) zastupala je njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik.

3. Podnositelji su prigovorili na temelju članka 3. Konvencije zbog uvjeta boravka u zatvorima i na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije zbog nedostatka učinkovitog pristupa Ustavnom sudu.

CONSEIL DE L'EUROPE

INTERPRETA
prijevodi i sudski tumači

4. Dana 19. rujna 2024. Sud je odlučio obavijestiti Vladu o tim prigovorima. Istovremeno je strankama poslao izjave o prijateljskom rješenju sporova i odredio 17. siječnja 2025. kao rok za odgovor.

5. Dana 14. veljače 2025. Vlada je Tajništvu dostavila svoja očitovanja o dopuštenosti i osnovanosti zahtjeva. Između ostalog, pozvala je Sud da izbriše zahtjeve s liste predmeta jer su podnositelji zahtjeva – izravne žrtve navodnih povreda – preminuli, a njihova odvjetnica i nasljednici nisu pravovremeno obavijestili Sud o toj činjenici. Podredno, pozvala je Sud da zahtjeve proglasi nedopuštenima zbog zloupotrebe prava na podnošenje zahtjeva.

A. Prvi podnositelj zahtjeva (g. Špehar)

6. Prvi podnositelj zahtjeva preminuo je 23. ožujka 2021.

7. Dana 16. listopada 2024. odvjetnica prvog podnositelja potpisala je izjavu o prijateljskom rješenju spora, koju je poslao Sud, u ime i za račun preminulog prvog podnositelja.

8. Vlada je u svojem očitovanju od 14. veljače 2025. obavijestila Sud o smrti prvog podnositelja. Istaknula je da je odvjetnica prvog podnositelja povrijedila Pravilo 44.C i Pravilo 47. stavak 7. Poslovnika Suda jer nije obavijestila Sud o njegovoj smrti i jer je potpisala izjavu o prijateljskom rješenju spora u ime preminule osobe tri i pol godine nakon njegove smrti. Istaknula je da je u izjavi koju je poslao Sud izričito navedeno da odvjetnica „nakon razgovora s podnositeljem zahtjeva, obavještava Sud da je prijedlog prijateljskog rješenja spora prihvaćen”. Vlada je pozvala Sud da zahtjev proglasi nedopuštenim zbog zloupotrebe prava na podnošenje zahtjeva ili, podredno, da izbriše predmet s liste predmeta na temelju članka 37. stavka 1. točke (c) iz istih razloga ili na temelju članka 37. stavka 1. točke (a) jer ni prvi podnositelj zahtjeva ni njegova odvjetnica nisu namjeravali ustrajati u zahtjevu.

9. Odvjetnica podnositelja zahtjeva u odgovoru je navela da nije bila svjesna smrti prvog podnositelja prije očitovanja Vlade. Što se tiče izjave o prijateljskom rješenju spora, navela je da ju je prosljedila prvom podnositelju i obavijestila ga da je prijedlog rješenja Suda razuman i u skladu s njegovom prethodnom sudskom praksom. Upozorila ga je i da će, ako joj ne dostavi nikakav odgovor, prihvatiti prijedlog u njegovo ime. Osim toga, tvrdila je da nije neuobičajeno da podnositelji zahtjeva koje zastupa privremeno promijene adresu ili joj dulje vrijeme ne odgovore te da je potpisala izjavu o prijateljskom rješenju spora kako bi zaštitila interese svojeg klijenta, a ne kako bi zloupotrijebila nečija prava. Naposljetku, nakon što je kontaktirala obitelj preminulog prvog podnositelja, javila su se dva njegova nećaka i izjavila da žele nastaviti postupak pred Sudom.

B. Drugi podnositelj zahtjeva (g. Gojković)

10. Drugi podnositelj zahtjeva preminuo je 28. prosinca 2021.

11. Dana 9. veljače 2022. odvjetnica drugog podnositelja zahtjeva zaprimila je rješenje Općinskog građanskog suda u Zagrebu o prekidu parničnog postupka drugog podnositelja zbog njegove smrti.

12. Dana 5. travnja 2024., prije nego što je tuženu Vladu obavijestilo o zahtjevu, Tajništvo Suda je od drugog podnositelja zahtjeva zatražilo da dostavi ažurirane informacije o tom parničnom postupku. U odgovoru od 8. travnja 2024. odvjetnica drugog podnositelja zahtjeva obavijestila je Sud da je drugi podnositelj preminuo. Na poziv Suda da objasni zašto ga nije obavijestila o smrti drugog podnositelja zahtjeva i mogućim nasljednicima, odvjetnica podnositelja zahtjeva navela je da je riječ o „nenamjernoj administrativnoj omašci” te da supruga i sin preminulog drugog podnositelja zahtjeva žele nastaviti postupak.

13. Nakon što je tužena Vlada obaviještena o zahtjevu 19. rujna 2024. (vidi stavak 4. ove odluke), odvjetnica drugog podnositelja potpisala je 16. listopada 2024. izjavu o prijateljskom rješenju spora, koju je poslao Sud, u ime i za račun preminulog drugog podnositelja.

14. U očitovanju od 14. veljače 2025. Vlada je ustrajala u tome da je odvjetnica drugog podnositelja povrijedila Pravilo 44.C i Pravilo 47. stavak 7. Poslovnika Suda jer nije pravodobno obavijestila Sud o smrti drugog podnositelja te da je to učinila više od dvije godine nakon što je saznala za njegovu smrt, i to tek kada je Sud postavio pitanje o statusu dotičnog parničnog postupka. Osim toga, odvjetnica podnositelja potpisala je izjavu o prijateljskom rješenju spora u ime preminule osobe, unatoč tome što je u izjavi Suda izričito navedeno da odvjetnica „nakon razgovora s podnositeljem zahtjeva, obavještava Sud da je prijedlog prijateljskog rješenja spora prihvaćen”. Vlada je pozvala Sud da zahtjev proglasi nedopuštenim zbog zloupotrebe prava na podnošenje zahtjeva ili, podredno, da izbriše zahtjev s liste predmeta na temelju članka 37. stavka 1. točke (c) iz istih razloga ili na temelju članka 37. stavka 1. točke (a) jer ni drugi podnositelj zahtjeva ni njegova odvjetnica nisu namjeravali ustrajati u zahtjevu.

15. Odvjetnica drugog podnositelja zahtjeva u odgovoru je priznala da je obavijestila Sud o njegovoj smrti s određenim zakašnjenjem, ali je objasnila da to nije bilo namjerno ili s ciljem dovodenja Suda u zabludu. Budući da je smrt drugog podnositelja zahtjeva nastupila prije nego što je tužena Vlada obaviještena o zahtjevu, odvjetnica nije odmah shvatila da je u njegovom predmetu zahtjev već podnesen Sudu. Objasnila je da je njezin ured bilježio takve informacije u bilježnici koja se ručno pregledavala. Međutim, odmah nakon upita Suda o statusu postupka, odvjetnica je provjerila relevantni spis o parničnom postupku i obavijestila Sud da je podnositelj preminuo te da njegova supruga i sin žele nastaviti postupak.

PRAVO

16. Uzimajući u obzir slične predmete sporova, Sud smatra primjerenim zajedno ih ispitati u okviru jedne odluke.

17. S obzirom na zahtjev Vlade i želju srodnika preminulih podnositelja zahtjeva (vidi stavke 8. – 9. i 14. – 15. ove odluke), Sud mora ispitati hoće li izbrisati zahtjeve s liste predmeta.

18. Člankom 37. stavkom 1. Konvencije predviđeno je sljedeće:

„Sud može u svakom stadiju postupka odlučiti da izbriše neki zahtjev s liste slučajeva kad okolnosti dovode do zaključka:

- (a) da podnositelj ne namjerava ustrajati u svojem zahtjevu, ili
- (b) da je predmet riješen, ili
- (c) da iz nekog drugog razloga koji utvrdi Sud više nije opravdano nastaviti s daljnjim ispitivanjem zahtjeva.

Međutim, Sud će nastaviti ispitivanje zahtjeva ako to traže interesi poštovanja ljudskih prava zajamčenih Konvencijom i dodatnim protokolima.”

19. Nadalje, Pravilo 44.C stavak 1. i Pravilo 47. stavak 7. Poslovnika Suda glase kako slijedi:

Pravilo 44.C

„1. Kada stranka ne iznese dokaze ili ne dostavi podatke zatražene od Suda ili ne ustupi na vlastitu inicijativu mjerodavne podatke, ili na drugi način ne sudjeluje aktivno u postupku, Sud može na temelju takvog ponašanja donijeti određene zaključke.”

Pravilo 47.

„7. Podnositelji zahtjeva obvezni su obavijestiti Sud o ... svim okolnostima relevantnim za zahtjev.”

20. Sud napominje da je u brojnim predmetima u kojima je podnositelj zahtjeva preminuo tijekom postupka uzeo u obzir izjave nasljednika ili članova uže obitelji podnositelja zahtjeva koji su izrazili želju da nastave postupak (vidi *López Ribalda i drugi protiv Španjolske* [VV], br. 1874/13 i 8567/13, stavci 71. – 73., 17. listopada 2019.), ili postojanje legitimnog interesa osobe koja želi nastaviti postupak (vidi *Malhous protiv Češke Republike* (odl.) [VV], br. 33071/96, ECHR 2000-XII).

21. U ovom predmetu prvi podnositelj zahtjeva preminuo je 23. ožujka 2021. – samo dva mjeseca nakon podnošenja zahtjeva Sudu. Međutim, njegova odvjetnica nije obavijestila Sud o toj činjenici prije no što su stranke obaviještene o zahtjevu. Naprotiv, Sud je prvi put obaviješten o smrti prvog podnositelja u očitovanju Vlade od 14. veljače 2025., gotovo četiri godine kasnije (vidi stavak 8. ove odluke).

22. Što se tiče drugog podnositelja zahtjeva, Sud primjećuje da njegova odvjetnica nije obavijestila Sud o njegovoj smrti koja je nastupila 28. prosinca 2021. – samo mjesec dana nakon podnošenja zahtjeva Sudu. Umjesto toga, Sud je saznao za smrt drugog podnositelja tek dvije godine i

četiri mjeseca kasnije, nakon što je zatražio dostavu ažuriranih informacija predmetu (vidi stavak 12. ove odluke).

23. Sud nadalje primjećuje da je odvjetnica podnositelja zahtjeva nastojala objasniti da ona sama nije bila svjesna činjenice da je prvi podnositelj preminuo (vidi stavak 9. ove odluke). Što se tiče drugog podnositelja zahtjeva, odvjetnica je priznala da je morala biti upoznata sa smrću podnositelja zahtjeva već 9. veljače 2022. (vidi stavak 11. ove odluke), ali da nije odmah obavijestila Sud o toj činjenici jer, u biti, nije znala da je zahtjev Sudu u predmetu drugog podnositelja zahtjeva već podnesen. Sud nije uvjeren da se bilo koje od prethodnih objašnjenja može prihvatiti kao valjani izgovor za to što odvjetnica nije pravovremeno obavijestila Sud o smrti dvoje podnositelja zahtjeva jer je to okolnost od temeljne važnosti za zahtjeve podnesene Sudu, posebno s obzirom na jasne obveze podnositelja zahtjeva na temelju Pravila 44.C Poslovnika Suda da na vlastitu inicijativu ustupe mjerodavne podatke Sudu i da aktivno sudjeluju u postupku, kao i na temelju Pravila 47. stavka 7. Poslovnika Suda da obavijeste Sud o svim okolnostima relevantnim za zahtjev (vidi stavak 19. ove odluke). Sud nadalje naglašava da je odgovornost pravnog zastupnika uspostaviti praktičan sustav za praćenje zahtjeva koje je podnio Sudu u ime svojih klijenata. U tom pogledu primjećuje da je, kada je riječ o drugom podnositelju zahtjeva, odvjetnica saznala za njegovu smrt već dva i pol mjeseca nakon podnošenja zahtjeva u njegovo ime.

24. Nadalje, ponašanje odvjetnice podnositelja zahtjeva u oba predmeta ukazuje na to da nije održavala redovite kontakte s podnositeljima tijekom cijelog postupka, unatoč činjenici da Sud smatra da je takav kontakt presudan kako bi se saznalo više o konkretnim okolnostima u kojima se podnositelji zahtjeva nalaze i kako bi se potvrdio njihov daljnji interes da ustraju u svojim zahtjevima (vidi *V.M. i drugi protiv Belgije* (brisanje) [VV], br. 60125/11, stavak 35., 17. studenoga 2016.).

25. Sud nadalje primjećuje da je odvjetnica podnositelja potpisala izjave o prijateljskom rješenju sporova u ime preminulih podnositelja. Objasnila je da je izjavu Suda prvom podnositelju zahtjeva poslala poštom, tražeći njegov pristanak. Također ga je obavijestila da je iznos naveden u prijedlogu u skladu s prethodnom sudskom praksom Suda i da će ga prihvatiti ako podnositelj ne dostavi odgovor (vidi stavak 9. ove odluke). Međutim, odvjetnica nije čekala odgovor do roka koji je Sud odredio strankama za prihvaćanje ili odbijanje njegova prijedloga prijateljskog rješenja spora, odnosno 17. siječnja 2025. (vidi stavak 4. ove odluke), nego je potpisala izjavu u ime preminulog prvog podnositelja već 16. listopada 2024. Iako Sud može prihvatiti da je odvjetnica podnositelja zahtjeva, kako je tvrdila, samo nastojala djelovati u najboljem interesu svojeg klijenta, činjenica je da je potpisala dokument o kojemu je riječ unatoč tome što nije bila u kontaktu sa svojim klijentom oko tri i pol godine, pri čemu nije pokazala da je doista nastojala utvrditi stvarne želje

preminulog prvog podnositelja zahtjeva u pogledu prijateljskog rješenja spora koji je predložio Sud.

26. Sud ponavlja da kad god podnositelj zahtjeva propusti, u smislu pravila 44.C stavka 1., ustupiti mjerodavne podatke na vlastitu inicijativu ili pružiti informacije koje zatraži Sud ili na drugi način ne sudjeluje aktivno u postupku, ovisno o konkretnim okolnostima predmeta, Sud može na temelju toga donijeti određene zaključke, pa i izbrisati zahtjev na temelju bilo kojeg od tri podstavka ((a), (b) ili (c)) članka 37. stavka 1. Konvencije (vidi, na primjer, *Harabin protiv Slovačke* (odl.), br. 18006/14, stavci 14. – 23., 19. lipnja 2018.; *Marković protiv Srbije* (odl.), br. 49335/07, 14. siječnja 2014.; *Filatov protiv Ukrajine* (odl.), br. 16061/05, 24. ožujka 2009.; i *Fitzmartin i drugi protiv Ujedinjene Kraljevine* (odl.), br. 34953/97, 21. siječnja 2003.¹).

27. Vraćajući se na konkretne okolnosti ovog predmeta, Sud smatra da utvrđeno ponašanje, odnosno činjenica da odvjetnica podnositelja nije održavala kontakt s oba svoja klijenta i pravovremeno obavijestila Sud o njihovoj smrti, ukazuje na izostanak aktivnog sudjelovanja u postupku (vidi stavak 26. ove odluke). Osim toga, kad je riječ o predmetu g. Gojkovića, treba napomenuti da inicijativa Suda da zatraži ažurirane informacije o predmetu (vidi stavak 12. ove odluke), što se u pravilu događa nakon značajnog proteka vremena od podnošenja zahtjeva, nije oslobodila odvjetnicu podnositelja od obveze pravodobnog obavješćavanja Suda o njegovoj smrti. Prema mišljenju Suda, primjereno je zaključiti, u smislu pravila 44.C stavka 1. *in fine*, da stoga više nije opravdano nastaviti ispitivanje zahtjeva preminulih podnositelja zahtjeva (vidi *Belošević protiv Hrvatske* (odl.), br. 57242/13, stavak 53., 3. prosinca 2019. i *Turava i drugi protiv Gruzije* (odl.), br. 7607/07 i 8710/07, stavak 39., 27. studenoga 2018. i ondje navedene predmete).

28. Sud nadalje primjećuje da su tijela Konvencije u brojnim prilikama već detaljno ispitala opća načela koja se odnose na pitanja koja se javljaju u predmetima preminulih podnositelja zahtjeva (osobito u predmetu *Muršić protiv Hrvatske* [VV], br. 7334/13, stavci 69. – 73. i 91. – 173., 20. listopada 2016. i *Hanževački protiv Hrvatske*, br. 49439/21, stavci 34. – 41., 5. rujna 2023.).

29. U skladu s člankom 37. stavkom 1. *in fine*, Sud stoga nije utvrdio nikakve posebne okolnosti u pogledu poštovanja ljudskih prava zajamčenih Konvencijom i njezinim protokolima koje bi zahtijevale nastavak ispitivanja prigovora preminulih podnositelja zahtjeva (usporedi s gore navedenim predmetom *Marković*).

¹ Vidjeti također, iznimno i u ogleadne svrhe, *Global Car Trade GmbH protiv Hrvatske* (odl.) [Odbor], br. 42840/12, 17. listopada 2017.; *U.A. i R.S. protiv Rusije* (odl.) [Odbor], br. 8559/16 i 50232/16, stavci 13. – 21., 26. rujna 2017.; i *Havelka protiv Češke Republike* (odl.) [Odbor], br. 29725/11, 27. studenoga 2012.

ODLUKA ŠPEHAR protiv HRVATSKE i GOJKOVIĆ protiv HRVATSKE

30. U skladu s tim, primjereno je izbrisati oba zahtjeva s popisa predmeta Suda na temelju članka 37. stavka 1. točke (c) Konvencije.

Iz tih razloga Sud jednoglasno

odlučuje spojiti zahtjeve;

odlučuje izbrisati zahtjeve s liste predmeta.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 31. srpnja 2025.

Ilse Freiwirth
tajnica

Ivana Jelić
predsjednica